

Kuuban vallankumous ja USA 1960-luvun alussa

Yhdysvallat oli hallinnut latinalaista Amerikkaa ja erityisesti Karibianmeren aluetta taloudellisesti ja poliittisesti jo 1800-luvun lopulta niin tehokkaasti, ettei vierailta suurvalloilla ollut mahdollisuuksia ulottaa sinne vaikutustaan. Kuitenkin jo 1950-luvun puolivälissä alkoi ilmetä merkkejä kumouksellisesta liikehdinnästä, joka sai varovaista tukea itäblokin maista. Voimakkain yhteiskunnallinen uudistusliike toimi aluksi Guatemalassa, mutta CIA:n avustuksella se kohta kukistettiin.

Kuuban vallankumousta Yhdysvallat ei onnistunut lannistamaan. Vuoden 1959 alussa Fidel Castron johtamat sissit saivat vallan koko maassa ja ajoivat 25 vuotta diktaattorina hallinneen Fulgencio Batistan maanpakoon. Monet kuubalaiset pakenivat Yhdysvaltoihin ja asettuivat asumaan lähinnä Floridaan. Toisaalta Castron hallinnon edustajat auliisti kertoivat, että he olivat valmiit viemään vallankumousta myös muualle latinalaiseen Amerikkaan. Tässä toiminnassa erityisen aktiivinen oli argentiinalaissyntyinen Ernesto Che Guevara.

Castron vallankumous oli aluksi luonteeltaan kansallismielinen, mutta pian siinä voimistuivat myös sosialistiset piirteet. Tukea se alkoi saada Neuvostoliitosta, joskin siellä oltiin toistaiseksi hyvin varovaisia. Varapääministeri Anastas Mikojan solmi helmikuussa 1960 matkallaan Kuubaan läheiset kauppasuhteet. Samoihin aikoihin Castron hallitus kansallisti yhdysvaltalaisista omaisuutta, mikä johti Yhdysvaltojen julistamaan boikottiin ja saartoon.

Tällainen kehitys kaikkiaan vahvisti amerikkalaisten epäilyjä, että Karibianmerelle on avautunut uusi kylmän sodan rintama. Presidentti Eisenhower valtuutti maaliskuussa 1960 CIA:n aloittamaan laajan horjutusoperaation Castron kukistamiseksi. Kuubalaisille emigranteille annettiin sotilaskoulutusta ja varusteita sissisodan käymiseen.

Presidentti Kennedy sai kuulla Kuuban vastaisista toimista virkaanastumisen yhteydessä tammikuussa 1961. Valmistelut hyökkäystä varten olivat jo pitkällä, ja Kennedy hyväksyi sen aloittamisen pitkän epäröinnin jälkeen. Maihinnousuyritys 1 500 emigranttikuubalaisen voimin Sikojen lahdelle huhtikuussa kuitenkin epäonnistui täydellisesti, vaikka CIA ja osaksi myös asevoimat antoivat yritykselle tukea. Kennedyn oli pakko tunnustaa osuutensa fiaskoon, mutta kohta aloitettiin salaisesti uuden, entistä voimakkaamman hyökkäyksen valmistelut.

Neuvostoliitto jatkoi Kuuban avustamista Berliinin kriisin kiristämässä ilmapiirissä. Yhdysvallat puolestaan valmisteli marraskuussa 1961 annetulla presidentin ohjeella Castron kaatamista lähinnä CIA:n voimin. Maaliskuussa 1962 alettiin tehdä myös asevoimille hyökkäyssuunnitelmaa Kuubaa vastaan, ja maihinnousun toteutusta varten koulutettiin keväällä 40 000 merijalkaväen sotilaan osasto runsaiden ilma- ja merivoimien tukemina. Siinä vaiheessa myös Neuvostoliitto tehosti Kuuban avustamista, joten panokset suurvaltapelissä kovenivat.

Lähteinä: Jeremy Isaacs - Taylor Downing, Cold War (1998), s. 185 - 190 ja Ronald Powaski, The Cold War (1998), s. 105 - 137.

Internet: http://wikipedia.org/wiki/Fidel_Castro

